

Олександр Маліхін – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу дидактики, Інститут педагогіки НАПН України, Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: дидактика середньої та вищої школи, методологія наукових досліджень з дидактики, реалізація компетентнісного підходу в освіті.

 malykhinalex1972@gmail.com

 <https://orcid.org/0000-0001-6042-6298>

Олег Демчук –

аспірант, Інститут педагогіки НАПН України, Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: навчально-пізнавальна діяльність студентів, індивідуалізація навчання, індивідуалізація навчально-пізнавальної діяльності студентів, дидактика вищої школи.

 demcukoleg64@gmail.com

 <https://orcid.org/0009-0002-4362-6305>

УДК 378.042–057.875

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-1-45-52>

ПСИХОЛОГО-ДИДАКТИЧНИЙ АЛГОРИТМ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Анотація: У статті розглядаються питання розроблення психолого-дидактичного алгоритму індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності студентів в умовах змішаного навчання, який складається з таких етапів: ознайомлення викладача з психолого-дидактичними особливостями організації та здійснення педагогічних дій (дидактичних, психолого-дидактичних та ін.), спрямованих на забезпечення індивідуалізації навчання студентів в умовах змішаного навчання; надання викладачу допомоги щодо вивчення індивідуальних (індивідуально-психологічних та індивідуально-типологічних) особливостей студентів; знайомство зі специфікою формування, розвитку та діагностування рівня сформованості та рівня розвитку ключових компетентностей студентів; добір діагностувального інструментарію для вимірювання рівня сформованості та розвитку наскрізних умінь, ключових і предметних компетентностей; розроблення індивідуальних (індивідуально-самостійних) завдань для студентів; усвідомлення викладачем прямої кореляційної залежності його здат-

ності працювати індивідуально зі студентами від рівня розвитку його цифрової компетентності.

За результатами систематичного та системного діагностування рівня розвитку ключових компетентностей і наскрізних умінь, урахувавши індивідуально-психологічні та індивідуально-типологічні особливості студентів, обравши діагностики для виявлення рівня сформованості вищезгаданих ключових компетентностей і наскрізних умінь, викладач може оцінити ефективність дібраних ним індивідуальних завдань, проєктів тощо для студентів та, за необхідності, скоригувати індивідуальні прогалини в набутих знаннях та сформованих уміннях і навичках студентів.

Пропоновані засоби діагностування рівня розвитку ключових компетентностей і наскрізних умінь студентів можуть також бути використані задля формувального оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти та корегування їхньої подальшої індивідуальної освітньої траєкторії.

Ключові слова: алгоритм; індивідуалізація навчання; індивідуалізація навчально-пізнавальної діяльності; студенти; заклади вищої освіти; змішане навчання.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Індивідуалізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти загалом і студентів зокрема є одним із ключових викликів сучасної освіти й вимагає від педагогів зміни підходів до навчання здобувачів освіти на різних рівнях. Зміни соціально-економічних умов, культурно-освітніх потреб суспільства та зростання ролі інформаційних технологій в освітньому процесі зумовили те, що індивідуалізація навчання стала необхідною умовою досягнення якісних результатів навчання та розвитку особистості. Водночас питання індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності студентів пов'язане зі складністю реалізації індивідуального підходу до кожного здобувача освіти у вищій школі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми засвідчує збільшення уваги як українських, так і зарубіжних науковців до проблеми реалізації індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності студентів на практиці. С. Алексеева, Н. Арістова, О. Барановська, І. Волобуєва, М. Загоруйко, Л. Калініна, В. Кизенко, В. Литвин, О. Малихін, О. Топузов, Л. Шевчук, Л. Шелестова та інші розглядають різні аспекти проблеми – особливості розвитку студентів; потреби й інтереси здобувачів освіти; адаптацію до нового індивідуалізаційно-освітнього середовища; роль педагога в створенні оптимальних умов для навчання; застосування інноваційних технологій, методів і засобів навчання тощо.

Мета статті полягає в розробленні психолого-дидактичного алгоритму індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності студентів в умовах змішаного навчання.

Виклад основного матеріалу. Алгоритм – це точний і зрозумілий виконавцю припис щодо здійснення скінченної послідовності визначених дій задля розв'язання задачі певного типу та/або задля досягнення поставленої мети. Розглянемо **психолого-дидактичний алгоритм індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності студентів в умовах змішаного навчання.**

1. Ознайомлення викладача з психолого-дидактичними особливостями організації та здійснення педагогічних дій (дидактичних, психолого-дидактичних та ін.), спрямованих на забезпечення індивідуалізації навчання студентів в умовах змішаного навчання.

Індивідуалізація навчання – це підхід до навчання, спрямований на врахування потреб, інтересів та особливостей кожного здобувача освіти. За звичайних обставин такий підхід забезпечує більш ефективне навчання та призводить до успіху студентів. Коли йдеться про навчання у воєнний час, індивідуалізоване навчання набуває ще більшого значення й виступає важливим засобом забезпечення ефективності освіти. Забезпечення індивідуалізації навчання передбачає оцінку потреб студентів, розроблення робочих навчальних програм, які відповідають їхнім індивідуальним потребам, розроблення інтерактивних лекційних, семінарських і практичних занять і тестів на основі онлайн-ресурсів, застосування інтерактивних технологій через обмежений доступ до традиційних навчальних матеріалів, а також забезпечення того, щоб студенти співпрацювали та взаємодіяли один з одним; використання групової роботи, щоб надати можливість їм

адаптуватися до складних ситуацій; розвиток міжособистісних навичок (емпатії, співпраці та вирішення конфліктів тощо).

Отже, індивідуалізація навчання вибудовується на засадах людиноцентризму й має враховувати особистісні психологічні якості, здібності й потреби кожного конкретного студента. У сучасних реаліях вона має реалізовуватися за змішаної форми навчання, яка використовується в більшості закладів вищої освіти в Україні.

Взаємоінтеграція очної та дистанційної освіти на засадах гібридного підходу до її організації призвела до виокремлення змішаної, гібридної та гібридно-гнучкої форм її організації. Послідовно чергуються очне та дистанційне навчання за змішаної форми організації освітнього процесу. Гібридна форма організації освітнього процесу передбачає одночасне навчання певної групи студентів у традиційному середовищі, а іншої – у віртуальному за допомогою таких технологій, як, наприклад, відеоконференції. Гібридно-гнучка форма організації освітнього процесу надає здобувачам освіти можливість самостійно обирати очне чи дистанційне навчання та змінювати обрану форму відповідно до власних потреб у будь-який момент часу.

Зазначимо, що причиною превалювання змішаної форми організації освітнього процесу в сучасній педагогіці є не тільки наявні об'єктивні зовнішні чинники (воєнний стан, пандемія COVID-19), а й відповідність цієї форми сучасним освітнім трендам. Тріада компетентнісного, діяльнісного й особистісно зорієнтованого підходів може бути ефективно реалізована в таких складових змішаної форми організації освітнього процесу, як перевернуті класи, онлайн навчання, доповнене очними практичними заняттями тощо.

2. Надання викладачеві допомоги щодо вивчення індивідуальних (індивідуально-психологічних та індивідуально-типологічних) особливостей студентів.

Кожній людині притаманні самобутні й неповторні риси та якості: індивідуальні властивості нервової системи, темперамент, інтереси, здібності, особливості мислення, уяви, пам'яті, емоцій, вольових дій, життєвий досвід, активність, темп роботи, швидкість засвоєння різноманітних навичок тощо. Тому всередині групи студентів існують індивідуальні відмінності, що залежать від природних задатків, умов життя й виховання дитини. Індивідуальні відмінності – це психологічні риси, що відрізняють одну людину від іншої. Формуються та розвиваються вони протягом життя людини, у процесі її діяльності й виховання. Але є й вроджені особливості, до яких належать типологічні риси вищої нервової діяльності, що є фізіологічною основою темпераментів.

Темперамент – це індивідуально-типологічна характеристика людини, яка виражається в силі, напруженості, швидкості та врівноваженості перебігу її психічних процесів. Виділяють чотири типи темпераменту: сангвінік (сильний, урівноважений, рухливий), холерик (сильний, неурівноважений), флегматик (сильний, урівноважений, інертний), меланхолік (слабкий, гальмівний). Особливості типу нервової системи, які виявляються в темпераменті, позначаються на динамічній характеристиці виявлення здібностей.

Здібності – це психічні властивості індивіда, що є передумовою успішного виконання певних видів діяльності.

Результативність освітнього (навчального) процесу в закладі вищої освіти значною мірою залежить від урахування індивідуальних особливостей характеру кожного студента.

3. Знайомство зі специфікою формування, розвитку та діагностування рівня сформованості та рівня розвитку ключових компетентностей студентів.

У «Європейській довідковій рамці ключових компетентностей для навчання впродовж життя»/“Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning” (2018) визначено їх перелік: багатомовна компетентність; математична компетентність і компетентність з науки, технологій і техніки; цифрова компетентність; особистісна, соціальна компетентність та вміння вчитися; громадянська компетентність; підприємницька компетентність; культурна компетентність, обізнаність і самовираження. Ці компетентності розвиваються під час здобуття освіти студентами закладів вищої освіти незалежно від спеціальності, яку вони здобувають. Основою формування ключових компетентностей є особистісні якості; особистий, соціальний,

культурний і навчальний досвід студентів; їхні потреби й інтереси, які мотивують до навчання; знання, уміння та ставлення, що формуються в освітньому, соціокультурному й інформаційному середовищі, у різних життєвих ситуаціях.

4. Добір діагностувального інструментарію для вимірювання рівня сформованості та розвитку наскрізних умінь, ключових і предметних компетентностей залежить від викладача, який може послуговуватися напрацюваннями своїх колег – дослідників, педагогів, психологів, як українських, так і зарубіжних, застосовуючи на заняттях різноманітні рольові ігри, прийоми моделювання ситуацій, проєктні роботи, флеш-картки, інфографіки, різноманітні онлайн-ресурси, інтелект-карти, хмари слів, сенкани, метод дискусії, тестові завдання, контрольні класні твори, спостереження, опитування, анкетування, тестування студентів тощо.

5. Розроблення індивідуальних (індивідуально-самостійних) завдань для студентів.

Індивідуальний підхід до студентів у процесі навчання вимагає створення умов для активної й організованої навчальної роботи всіх здобувачів вищої освіти, у той же час для індивідуального підходу до кожного із них задля забезпечення успішного навчання й розвитку їхніх потенційних можливостей. Успішна реалізація цього принципу передбачає знання викладачем психофізіологічних особливостей студентів, рівнів їхньої навчальної підготовленості та стану фізичного здоров'я. Індивідуальний підхід більш ефективно здійснюється через систему диференційованих завдань, розрахованих на різні рівні навчальної підготовленості студентів, темп і ритм їхньої праці. За результатами реалізації визначеного принципу ліквідуються прогалини в набутих знаннях, сформованих уміннях і навичках студентів, поглиблюється та розширюється діапазон знань окремих здобувачів вищої освіти з тієї чи іншої навчальної дисципліни.

В умовах змішаного навчання викладач має змогу дібрати завдання для індивідуальної, індивідуально-групової та індивідуально-самостійної роботи студентів в онлайн- та офлайн-форматах.

Індивідуалізацію навчання доречно реалізовувати як за змістовою, так і за процесуальною складовою в освітньому процесі. Вона має гармонійно поєднувати особисті потреби конкретного студента з програмними результатами навчання, які йому необхідно досягти відповідно до визначених вимог освітньо-професійних та освітньо-наукових програм.

6. Усвідомлення викладачем розуміння прямої кореляційної залежності його здатності працювати індивідуально зі студентами від рівня розвитку його цифрової компетентності.

За змішаної форми навчання очне навчання має бути доповнене формами організації навчання із застосуванням цифрових технологій віддаленої комунікації. До них належать вебінар (практичне заняття, організоване із застосуванням інтернет-технологій у режимі реального часу), відеоконференція, віртуальна консультація, онлайн-заняття тощо.

Водночас, для успішного провадження змішаної форми навчання має бути забезпечена доступність відповідних цифрових технологій, сформовані вміння їх використовувати в учасників освітнього процесу, наявність відповідного обладнання та навчальних матеріалів у цифровому форматі та підключення до мережі інтернет. На рівні викладачів необхідним є регулярне вдосконалення кваліфікації, організація стажувань, сприяння інноваціям у навчанні. На рівні здобувачів освіти важливою є їхня мотивація до активної участі в освітньому процесі: реалізація проблемного навчання та навчання на основі досвіду; залучення студентів до оцінювання власного прогресу та набутого досвіду; організація спільної роботи здобувачів вищої освіти в групах і застосування інноваційних технологій для навчання (гейміфікації, доповненої та віртуальної реальності, штучного інтелекту тощо); заохочення до застосування інших неформальних видів навчання для безперервної освіти.

Отже, ефективне використання інформаційно-комунікаційних технологій можливе лише за умови розвиненості (сформованості) достатнього рівня цифрової компетентності викладача. Цифрова компетентність викладача – це його здатність ефективно застосовувати інформаційні технології та цифрові компетентності на заняттях для вдосконалення методів викладання та підтримки навчання студентів (створення цифрового контенту, використання онлайн-платформ,

комунікація та співпраця, цифрова безпека та етичне використання технологій). Викладачі також повинні вміти інтегрувати технології в навчальну програму й оцінювати їхню ефективність у підтримці навчання студентів, особливо в умовах змішаного формату навчання, за якого істотна частина навчання відбувається у форматі онлайн, а за використання традиційних методів і форм організації освітнього (навчального) процесу не є ефективними.

Загальна схема психолого-дидактичного алгоритму індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності студентів в умовах змішаного навчання представлена на рис. 1.

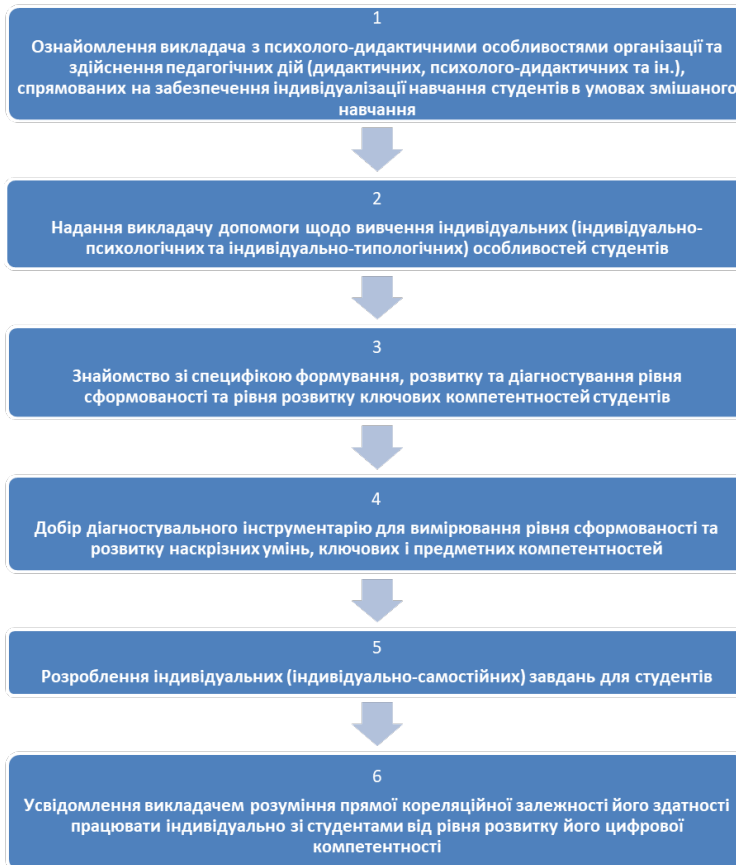

Рис. 1. Психолого-дидактичний алгоритм індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності студентів в умовах змішаного навчання

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, за результатами систематичного та системного діагностування рівня розвитку ключових компетентностей та наскрізних умінь, урахувавши індивідуально-психологічні та індивідуально-типологічні особливості студентів, обравши діагностики для виявлення рівня сформованості ключових компетентностей і наскрізних умінь, викладач може оцінити ефективність дібраних ним індивідуальних завдань, проєктів тощо для студентів, та за необхідності, скоригувати індивідуальні прогалини в набутих знаннях і сформованих уміннях і навичках студентів.

Різноманітні засоби діагностування рівня розвитку ключових компетентностей і наскрізних умінь студентів можуть також бути використані задля формувального оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти та корегування їхньої подальшої індивідуальної освітньої траєкторії.

Використані джерела

- Арістова, Н. О. (2021). Дидактичні засади індивідуалізації навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти: методологія дослідження. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2021 рік*. Педагогічна думка, 31–33.
- Загорулько, М. О. (2020). Introduction of innovative teaching technologies in the higher educational institutions' educational process. *Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент: збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки*, 16, 92–103.
- Змішане навчання: як організувати якісний освітній процес в умовах війни (2022). *Державна служба якості освіти України*. <https://sqe.gov.ua/zmishane-navchannya-yak-organizuvati-yaki/>
- Литвинова, С. Г. (2007). Аналіз форм навчання вчителів-предметників інформаційно-комунікаційним технологіям. *Вісник післядипломної освіти*, 113–123.
- Малихін, О. В. (2010). Інформаційно-навчальне середовище як засіб ефективної організації самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*, 3, 33–38.
- Малихін, О. В., & Липчевська, І. Л. (2023). Сучасні форми, методи і засоби навчання у професійній підготовці майбутнього вчителя у вищій школі. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика*, 828–831.
- Малихін, О. В., & Рогова, В. Б. (2023). Сучасний підручник і його роль в умовах змішаного навчання. *Проблеми сучасного підручника*, 29, 117–124. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-29-117-124>.
- Малихін, О. В., Арістова, Н. О., & Рогова, В. Б. (2022). Мінімізація освітніх втрат учнів закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану: змішане навчання. *Український педагогічний журнал*, 3, 68–75. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-68-76>
- Малихін, О. В., Ковальчук, В. І., Арістова, Н. О., Попов, Р. А., & Гриценко, І. С. (2017). *Стратегії інтенсифікації вищої гуманітарної освіти в Україні та країнах ЄС: монографія*. НУБіП України.
- Малихін, О. В., & Загорулько, М. О. (2023). Miro interactive online whiteboard for personalized student learning. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика*, 243–244.
- Про затвердження Положення про дистанційне навчання (2013). *Офіційний вебпортал парламенту України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>
- Топузов, О. М., Арістова, Н. О., & Попов, Р. А. (2023). Тенденції трансформації форм, методів і засобів індивідуалізації навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2023 рік*. Педагогічна думка, 31.
- Demirel, M. (2009). Implications of lifelong learning on educational institutions. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 4, 199–211.
- Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance). (2018). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&rid=7)

References

- Aristova, N. O. (2021). Dydaktychni zasady indyvidualizatsii navchannia v umovakh zmishanoi formy orhanizatsii osvithnoho protsesu v zakladakh zahalnoi serednoi osvity: metodolohiia doslidzhennia. *Anotovani rezultaty naukovo-doslidnoi roboty Instytutu pedahohiky za 2021 rik*. Pedahohichna dumka, 31–33. (in Ukrainian).
- Zahorulko, M. O. (2020). Introduction of innovative teaching technologies in the higher educational institutions' educational process. *Mystetska osvita: zmist, tekhnolohii, menedzhment: zbirnyk naukovykh prats*. Serii: Pedahohichni nauky, 16, 92–103. (in Ukrainian).
- Zmishane navchannia: yak orhanizuvaty yakisnyi osvithni protses v umovakh viini (2022). *Derzhavna sluzhba yakosti osvity Ukrainy*. <https://sqe.gov.ua/zmishane-navchannya-yak-organizuvati-yaki/>. (in Ukrainian).
- Lytvynova, S. H. (2007). Analiz form navchannia vchyteliv-predmetnykiv informatsiino-komunikatsiinym tekhnolohiiam. *Visnyk pisliadyplomnoi osvity*, 113–123. (in Ukrainian).

- Malykhin, O. V. (2010). Informatsiino-navchalne seredovyshe yak zasib efektyvnoi orhanizatsii samostiinoi navchalnoi diialnosti studentiv vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladiv. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya: Pedahohika*, 3, 33–38. (in Ukrainian).
- Malykhin, O. V., & Lipchevska, I. L. (2023). Suchasni formy, metody i zasoby navchannia u profesiinii pidhotovsti maibutnoho vchytelia u vyshchii shkoli. *Psykholoho-pedahohichni problemy vyshchoi i serednoi osvity v umovakh suchasnykh vyklykiv: teoriia i praktyka*, 828–831. (in Ukrainian).
- Malykhin, O. V., & Rohova, V. B. (2023). Suchasnyi pidruchnyk i yoho rol v umovakh zmishanoho navchannia. *Problemy suchasnoho pidruchnyka*, 29, 117–124. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-29-117-124>. (in Ukrainian).
- Malykhin, O. V., Aristova, N. O., & Rohova, V. B. (2022). Minimizatsiia osvitnikh vtrat uchniv zakladiv zahalnoi serednoi osvity v umovakh voiennoho stanu: zmishane navchannia. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, 3, 68–75. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-68-76>. (in Ukrainian).
- Malykhin, O. V., Kovalchuk, V. I., Aristova, N. O., Popov, R. A., & Hrytsenko, I. S. (2017). *Strategii intensyfikatsii vyshchoi humanitarnoi osvity v Ukraini ta krainakh YeS: monohrafiia*. NUBiP Ukrainy. (in Ukrainian).
- Malykhin, O. V., & Zahorulko, M. O. (2023). Miro interactive online whiteboard for personalized student learning. *Psykholoho-pedahohichni problemy vyshchoi i serednoi osvity v umovakh suchasnykh vyklykiv: teoriia i praktyka*, 243–244. (in Ukrainian).
- Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dystantsiine navchannia (2013). *Ofitsiyni vebportal parlamentu Ukrainy*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>. (in Ukrainian).
- Topzov, O. M., Aristova, N. O., & Popov, R. A. (2023). Tendentsii transformatsii form, metodiv i zasobiv individualizatsii navchannia v umovakh zmishanoi formy orhanizatsii osvitnoho protsesu v zakladakh zahalnoi serednoi osvity. *Anotovani rezultaty naukovo-doslidnoi roboty Instytutu pedahohiky za 2023 rik*. Pedahohichna dumka, 31. (in Ukrainian).
- Demirel, M. (2009). Implications of lifelong learning on educational institutions. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 4, 199–211. (in English).
- Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance). (2018). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&rid=7) (in English).

Oleksandr Malykhin, Dr Sc. in Education, Professor, Head of the Didactics Department of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

Research interests: didactics of general secondary and higher school, methodology of scientific research on didactics, realization of competence-based approach in education.

Oleh Demchuk, post-graduate student at the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

Research interests: educational and cognitive activity of students, individualization of education, individualization of students' educational and cognitive activity, didactics of higher education.

PSYCHOLOGICAL AND DIDACTIC ALGORITHM FOR INDIVIDUALIZATION OF EDUCATIONAL AND COGNITIVE ACTIVITY OF STUDENTS IN CONDITIONS OF BLENDED LEARNING

Abstract. The article deals with the development of a psychological-didactic algorithm for the individualization of the educational and cognitive activity of students in the conditions of blended learning, which consists of the following components: familiarization of the teacher with the psychological-didactic features of the organization and the implementation of pedagogical actions (didactic, psychological-didactic, etc.) aimed at ensuring the individualization of students' education in the conditions of blended learning; providing assistance to the teacher regarding the study of individual (individual-psychological and individual-typological) characteristics of students; acquaintance with the specifics of the formation, development and diagnosis of the level of formation and the level of devel-

opment of the key competencies of students; selection of diagnostic tools for measuring the level of formation and development of the cross-cutting skills, key and subject competencies; development of individual (individual-independent) tasks for students; the teacher's awareness of the direct correlation of the dependence of his/her ability to work individually with students on the development level of his/her digital competence.

It was concluded that based on the results of a systematic diagnosis of the level of development of the key competencies and cross-cutting skills, taking into account the individual psychological and individual-typological features of students, choosing diagnostics to identify the level of development of the above-mentioned key competencies and cross-cutting skills, the teacher can evaluate the effectiveness of the individual tasks selected by him/her, projects, etc. for students, and if necessary, to correct individual gaps in acquired knowledge and formed abilities and skills of students.

The proposed means of diagnosing the level of development of the key competencies and cross-cutting skills of students can also be used for the purpose of formative assessment of educational achievements of higher education seekers and correction of their further individual educational trajectory.

Keywords: algorithm; individualization of education; individualization of educational and cognitive activities; students; institutions of higher education; blended learning.